

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/227433,31-lipca-1955-r-w-Warszawie-rozpoczal-sie-V-Swiatowy-Festiwal-Mlodziezy-i-Studen.html>
28.02.2026, 04:13

31 lipca 1955 r. w Warszawie rozpoczął się V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów

Tysiące młodych ludzi z całego świata przybyło do stolicy Polski, by wspólnie świętować pokój, solidarność i przyjaźń ponad podziałami politycznymi – przynajmniej tak tłumaczyli to komuniści w Warszawie. 31 lipca 1955 r. stolica Polski stała się gospodarzem V Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów – największego międzynarodowego wydarzenia młodzieżowego za „żelazną kurtyną”, które na dwa tygodnie odmieniło oblicze miasta i wpisało się na stałe w historię powojennej Europy. Szacuje się, że do Polski przyjechało wówczas ok. 30 tysięcy osób z ponad 110 krajów.

[Organizacje młodzieżowe w PRL Polska Rzeczpospolita Ludowa \(PRL\)](#)

Manifestacja otwartości i siły ustroju socjalistycznego

V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów narodził się w klimacie zimnowojennym, jako kontynuacja idei organizowania międzynarodowych spotkań młodzieży popierających pokój, równość i antyimperializm. Pomysłodawcą festiwalu była Światowa Federacja Młodzieży Demokratycznej (ang. *World Federation of Democratic Youth*, w skrócie WFDY), organizacja silnie powiązana z krajami bloku wschodniego i ruchem komunistycznym. Celem było stworzenie alternatywy dla zachodnich inicjatyw młodzieżowych oraz pokazanie atrakcyjności systemu socjalistycznego.

Wybór Warszawy jako gospodarza był decyzją polityczną i symboliczną – Polska Ludowa miała w ten sposób zademonstrować stabilizację wewnętrzną po okresie stalinizmu i otwarcie na świat. Co ciekawe, jedną z głównych atrakcji festiwalu był niedawno oddany do użytku Pałac Kultury i Nauki (21 lipca 1955 r.) oraz Stadion Dziesięciolecia. Władze PRL traktowały festiwal jako narzędzie propagandy sukcesu i element tzw. odwilży po śmierci Stalina w 1953 r. Dodatkowym impulsem było dążenie do ocieplenia wizerunku państw socjalistycznych wobec krajów Trzeciego Świata oraz młodzieży z Zachodu, która coraz częściej kwestionowała podziały zimnowojenne.

Propagandowy sukces władz PRL

Szacuje się, że do Polski przyjechało wówczas ok. 30 tysięcy osób z ponad 110 krajów. W rezultacie V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów w Warszawie w 1955 r. miał daleko idące konsekwencje, zarówno dla Polski, jak i dla jej międzynarodowego wizerunku. Przede wszystkim stanowił propagandowy sukces władz PRL, które wykorzystały wydarzenie do zaprezentowania Polski jako państwa otwartego, nowoczesnego i pokojowo nastawionego. Dla społeczeństwa był symbolem politycznej odwilży po okresie stalinizmu – otworzył przestrzeń do swobodniejszych kontaktów z zagranicą, wzbudził entuzjazm młodzieży i nadzieję na zmiany. Warszawa, jako gospodarz imprezy, zyskała nowe osiedla i infrastrukturę, a na ulicach miasta zagościł nieznany wcześniej międzynarodowy koloryt. Warto podkreślić, że Warszawa w tym czasie nadal podnosiła się z powojennych zniszczeń.

Festiwal pozostawił także trwały ślad kulturowy – wpłynął na modę, muzykę i styl życia młodych Polaków, a zarazem rozbudził oczekiwania wobec państwa, których system socjalistyczny nie był w stanie spełnić (co w dalszej perspektywie stało się jedną z przyczyn upadku systemu

komunistycznego w Polsce).

To poczucie niedosytu i kontrast między festiwalowym entuzjazmem a codziennością PRL przyczyniło się do narastania krytycznego myślenia i fermentu społecznego, który już rok później zaowocował wydarzeniami Października 1956. Festiwal miał również wymiar międzynarodowy – dla tysięcy młodych ludzi z całego świata był okazją do spotkań, wymiany doświadczeń i budowania mostów ponad żelazną kurtyną.

Złowrogie spojrzenie Kremla

O ile w Warszawie mieszkańcy stolicy dobrze się bawili, o tyle Kreml z niepokojem obserwował rosnące nastroje otwartości i spontaniczności, które zaczęły się wymykać spod partyjnej dyscypliny. W rezultacie, choć festiwal uznano za sukces, był on także dla Moskwy ostrzeżeniem, że miękka siła może działać w obie strony – otwarcie na świat pociągało za sobą również ryzyko „zakażenia” ideologicznego wewnątrz bloku wschodniego.

Z perspektywy czasu festiwal można uznać za jeden z pierwszych pęknięć w monolocie bloku wschodniego, kiedy tzw. narody satelickie – jak Polska – zaczęły odgrywać większą rolę i pokazywać własne aspiracje do niezależności kulturowej, a nawet politycznej. W rezultacie niedługo później, bo już w 1956 r. doszło do fali społecznych buntów, m.in. w Polsce i na Węgrzech, które stały się początkiem końca systemu komunistycznego w Europie Środkowo-Wschodniej.

W 2023 r. IPN wydał książkę pt. [„Opozycja studencka w Polsce i na Węgrzech w latach 1956-1989. Wybrane zagadnienia”/ Egyetemista ellenzéki mozgalmak Lengyelországban és Magyarországon 1956-1989 között. Kiemelt témakörök pod red. Krisztina Rotár, Michała Wenklara](#). Publikacja poświęcona jest wybranym zagadnieniom związanym z historią studenckich działań opozycyjnych w Polsce i na Węgrzech w latach 1944-1989. Znajduje się w niej osiem artykułów napisanych przez polskich i węgierskich historyków, w których przedstawiono działalność studentów w 1956 r., 1968 r. i w okresie powstawania opozycji lat 70. i 80. Szczególną uwagę zwrócono na kontakty polsko-węgierskie. Publikacja powstała w ramach Centralnego Projektu Badawczego „Solidarność” i opór społeczny 1956-1989. [Dostępna jest w naszych księgarniach online i stacjonarnie.](#)

W 2021 r. nakładem wyd. IPN ukazała się książka [pt. „Miasta Wolności. Poznań-Budapeszt 1956” w serii monografie pod red. Rafał Reczek, Áron Máthé, Stanisław Jankowiak, Rafał Kościński](#). Niniejsza pozycja przedstawia dwa przełomowe zrywy wolnościowe w komunistycznej Europie Środkowo-Wschodniej. Autorzy analizują wydarzenia Czerwca '56 w Poznaniu oraz Powstania Węgierskiego z października tego samego roku – protesty, które rozpoczęły się jako reakcja na pogarszające się warunki życia, a szybko przerodziły się w walkę o wolność i demokrację. Mimo brutalnej pacyfikacji przez siły komunistyczne, zarówno Poznań, jak i Budapeszt stały się symbolami oporu wobec dyktatury i sowieckiej dominacji. Publikacja ukazuje podobieństwa i różnice obu wystąpień, osadzając je w szerokim kontekście politycznym epoki. [Książka jest dostępna w naszych księgarniach online i stacjonarnie](#).

W 2011 r. IPN wydał książkę pt. [„Opozycja i opór społeczny w Polsce po 1956 roku” t. 1](#) oraz później [t. 2. pod red. Tomasz Kozłowskiego, Jana Olaszka](#). Opozycja polityczna i opór społeczny to tematy często podejmowane przez specjalistów zajmujących się historią powojennej Polski,

dotychczas jednak brakowało wydawnictwa zbierającego wyniki tych badań. Chcielibyśmy, żeby seria „Opozycja i opór społeczny w Polsce po 1956 roku” to ułatwiła. W pierwszym tomie publikujemy kilka tekstów dotyczących niezależnego ruchu wydawniczego w Polsce lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, a także artykuły bardziej zróżnicowane tematycznie: poświęcone m.in. Federacji Młodzieży Walczącej, kondycji społeczeństwa węgierskiego w latach sześćdziesiątych, wyłaniającej się z raportów Radia Wolna Europa, wydarzeniom w Czechosłowacji w 1968 roku z perspektywy mieszkańców Dolnego Śląska. [Książka jest dostępna w naszych księgarniach online i stacjonarnie.](#)

Więcej ciekawych materiałów archiwalnych, w tym artykułów naukowych i popularnonaukowych znajdą Państwo w naszym portalu przystanekhistoria.pl

- Bogusław Kopka, [Aparat bezpieczeństwa wobec V Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie\(31 lipca - 14 sierpnia 1955 r.\)](#)
- [Najnowsza historia Polaków. Oblicza PRL, nr 4: 1953-1956 Festiwal młodzieży i walka z Kościołem](#)
- Mirosław Szumiło, [Seks, komuna i donosy. Wychowanie nowego człowieka w Związku Sowieckim](#)
- Paweł Tomasik, [„Babel”. Klub studencki „zagroza bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu”](#)
- Adam Hlebowicz, [Młodzież walczy o krzyż](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

media@ipn.gov.pl

AUDIO:

- 30 lipca 1955 r. – w Warszawie rozpoczął się V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów - dr Tadeusz Ruzikowski, OBBH IPN w Warszawie

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Uczestnicy V Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów w 1955 roku, fot. domena publiczna

Pliki do pobrania

[30.07.1955 - W Warszawie rozpoczął się V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów - dr Tadeusz Ruzikowski, OBBH IPN w Warszawie \(mp3, 3.7 MB\)](#)

[30.07.1955 - W Warszawie rozpoczął się V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów - dr Tadeusz Ruzikowski, OBBH IPN w Warszawie \(wav, 27.15 MB\)](#)